بوتون ئولکه‌لرك پروله‌تارلاری برله‌شیگز!

۱۱ مارت ۱۹۲۸ نجی ایل
11 марть 1928 г.

تك نسخه‌سی هر یرده ۳ قپك

زنگی غزیته‌سی

ارمنستان قوممونیست (ب) فرقه‌سی مرکزی قومیته‌سینك اورغانی کندلی غزته‌سیدر

زحمتکشلره فرقه و شورا قورلوشنه عائد یازیلاره صحیفه‌لریمز آچیقدر. چاپ ایدیلمه‌یه‌ن مکتوبلار گیری قایتاریلمیر.

توزیعات شعبه‌سنك آدره‌سی: ایروان آبوویان نومرو ۸

«زنگی» نك آبونه قیمتلری:
بر ایللیکی .... ـ ۲ منات
آلتی آیلغی .... ـ ۱ منات
اوچ آیلغی ۶۰ قپك ....
اداره‌سی: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قومیته‌سی

یاشاسین ایشجی کندلی اتفاقی!

نومرو: ۱۱۱ | هر هفته بازار و جمعه آخشاملاری چیقیر. | اوجونجی ایل دوامی.

فیورال انقلابی

«۱۹۰۵—۱۹۰۷ نجی ایل انقلابی و ۱۹۰۷—۱۹۱٤ نجی ایل عکس انقلابی اولماسا ایدی روس ملتی روسیه‌ده یاشایان ملتلرك بوتون صنفلری آراسنده بویله «محقق «تعین مقدرات»دا اولمازدی؛ مذکور صنفلرك بیری بیرینه و چار مونارشیسینه قارشی ۱۹۱۷ نجی ایل فیورال—مارت انقلابنده سکز گون ایچه‌رسنده اوزینی بروزه ویرمش مناسباتی‌ده معین ایده‌بیلمزدی». صنفلرك بیری—بیرینه قارشی مناسبات تعینی جریانی—فیورال، مارت گونلرینده هله قورتارمامشدی، لاکن صنف مبارزه‌سنك داها ایلری انکشاف مللی انقلابك بیرنجی گونلریندن معین اولموشدی، پروله‌تارلارك قطعی غلبه‌سی ایچون لازم اولان شرائط حاضر ایدی.

۱۹۰۵ نجی ایل انقلابی گله‌جك مبارزه ایچون بویوك بر مشق ایدی، بو مشق چار—ملکه‌دارلار اصول اداره‌سی اوزرینده غلبه‌نك آنجق پروله‌تار رهبرلکی آلتنده امکجی کتله انقلابی نتیجه‌سینده ممکن اولا بیله‌جگینی اثبات ایتدی. ۱۹۰۵ نجی ایل اثبات ایتدی که کندلیلر بیتمز—توکنمز بیر انقلابی قوه تشکیل ایدیرلر. و تاریخك گیدیشیله همین ایکی کتله‌لری استبداد حکومتنك علیهنه چیقاراجاقلاردر. بو مبارزه‌یه رهبرلك ایتمك و اونی غلبه ایله آخره واردرماق آنجاق ایشجی صنفنك ایشیدر. بونی اثبات ایدن تکجه انقلابك یوکسه‌لیشی گونلری؛ پروله‌تار کتله‌لری قهرمانانه مبارزه ایله چار حکومتنی دهشته گتیردیکده، ایشجی صنفی عقله گلمز درجه بویوك فعالیت و حکومتی اله آلماق اوغروندا سارسیلماز اراده گوستردیکی گونلر دگلدی. همچنین مغلوبیت زمانی حکومت غالب گلدیکده منشه‌ویقلرك انقلابه فاتحه اوقودوغی دور دخی اوقدر آیدین اثبات ایتدی که قطعیتلی دقیقه‌لرده بورژوآزیا ملکه‌دارلار حکومتنك طرفینه کچیر و غلبه چالماق ایچون پروله‌تارلار بالمره بورژوآزیا ایله علاقه‌نی کسمه‌لیدرلر. کندلیلرده گورمه‌یه بیلمزدیلر که تکجه پروله‌تار صنفی اونلارك متفقی‌در و توپراق اوغروندا موفقیتلی مبارزه آنجق اونك رهبرلکی آلتنده ممکن اولاجقدر.

بو تجربه چوق بها قیمته آلنمشدی، لاکن هدر گیتمه‌دی. ۱۹۱۷ نجی ایلده بو تجربه‌دن گوزه‌لجه‌سینه استفاده ایدیلدی.

۱۹۱٤ نجی ایل محاربه‌سی چار قورولوشنك بوتون چوروکلوگینی؛ چینوونیکلرك رشوتخور اولدقلارینی، چار نوکرلرینك یارامازسیزلیغنی آچوب آشکاره چیقاردی. میلیونلارلا کندلیلر اوز کندلریندن آیریلوب جبهه‌لره آتیلدی؛ اورادا استبداد حکومتنك بوتون چیرکینلکلرینی هر گون هر ساعت سیناقدان کچیردیلر. امکجیلرك ظلملی وضعیتنی حس ایتدیلر. عمومی بدبختلیکده بیرلشمش کندلیلر ایله ایشجیلر جبهه‌لرده بیری—بیرینه راست گلدیلر گیت—گیده داها چوق عمومی دیل تاپدیلار؛ گله‌جك مبارزه‌چیلرك صیرالاری گیت—گیده داها چوق محکملشدی.

محاربه، صلح زمانی ممکن اولمویان قدر آیدین بیر صورتده اثبات ایتدیکه ایشجی—کندلی دوشمنلری آراسنده بورژوآزیا گورکملی بیر یر دوتور و اونك بتون لیبیرالیزمی آنجق اوز منفعت و قازانجلاری ایچون کتله قیرغینینی داها موفقیتله تشکیل ایتمکدن عبارتدر.

بو تجربه‌ده چوق بها قیمته، میلیونلارلا پروله‌تار و کندلی قانی بهاسینا آلنمشدی. لاکن بوتله برابر کتله‌نك یادینده قالیردی. صنفلرك بیری—بیری ایله مناسباتی‌ده صنف تعین ایدیردی؛ انقلابك غلبه‌سی ایچون ضروری اولان پروله‌تار—کندلی اتفاقینده او یاراندی.

۱۹۰۵ نجی ایلده پروله‌تار، چار حکومتیله یوز—یوزه دوردیقدا، بورژوآزیانك خیانتی و خیرده بورژوآ ضیالیلارك بطالتی میدانه چیقدیقدا ایشجی صنفی اوز انقلابی حسی ایله ایشجی انقلابی دورینده یگانه ممکن اولان بیر پروله‌تار حکومت اداره‌سی شکلی درك ایتدی. او زمان یارادیلمش اولان شورالار عمومی شرایطدن دولایی، عینی زمانده ایشجی صنفنی گله‌جك مبارزه ایچون تشکیل ایتمکله برابر دولت اداره‌سی وظیفه‌سینی گورمکه باشلادیلار.

شورالر ۱۹۰۵ نجی ایلده مکمل صورتده انکشاف ایتمه‌دیلر. لاکن بو تجربه ۱۹۱۷ نجی ایل انقلابنده صوك درجه بیوك بیر رول اوینادی.

✲✲✲

پروله‌تار ایله کندلیلرك متحد قوه‌سی استبدادی بر یوزیدن سیلدی، چار قالمادی. چار حکومتی یوق اولدی؛ سالدات شینیلینه گیئمیش کندلیلر پروله‌تارلار ایله ال اله گیدیردیلر. شهر ایله کندك اتفاقی بر امر واقع اولدی.

بورژوآزیا هله «ناگهانی» انقلابدان ئوزینه گلمه‌میش کیبی پروله‌تارلار ۱۹۰۵ نجی ایل تجربه‌سیندن استفاده ایده‌رك اوزلرینه مخصوص حکومت یاراتدیلار. ایشجی وکیللری شورالاری قوردولار؛ دوغرودر شورا هله ایشی ئوز الینه آلمادی، اوز خواهیشی ایله حکومتی بورژوآزیایه گذشت ایتدی حکومت تشکیلی امکانی ویردی، لاکن بوتله برابر ایشجی صنفی فعلا حکومتی الندن براقمادی، صنف دوشمنینك هر آدیمینی دورت گوزله ایزله‌دی.

«روس توپراغنك صاحبی» مجلس مؤسسان بهانه‌سیله کتله‌نك دقتنی توپراق مسئله‌سیندن یایندیرماق تشبثلری، ظاهراً موفقیتلی گوروله‌بیله ایدی‌ده، حقیقتده هیچ کسی قانع ایتمه‌دی.

پتروغرادا یوغورولمش مرکزی کندلیلر شوراسی ئوز بیاننامه‌سینده. توپراق مسئله‌سی مجلس مؤسسان طرفندن حل ایدیلینجه‌یه قدر ملکه‌دار توپراقلارینی مصون اعلان ایتدی، اس‌ار باشچیلاریندان اولان کندلی «نماینده‌لر»ی موقتی حکومته اعتماد اظهار ایدیر. و ملکه‌دار آغالارینه تساند قطعنامه‌لری ایله ساکت ایتدیلر. کندلی کتله‌لری ایسه صبرسیزلگه قطعی آدیملار گوزله‌یور. توپراق طلب ایدیردیلر. اوزینی حکومتدن اوزاقلاشدیراراق و اولکه‌نك اداره‌سینی بورژوآزیا عهده‌سینه براقاراق محاربه‌نك کسیلمه‌سینی و توپراق مسئله‌سینك حللینی بورژوآزیانك اوز عهده‌سنه آتدیلار. فقط بوراسی بورژوآزیایه اوزی—اوزینی تسویه ایتمك تکلیفی کبی ایدی بورژوآزیایه انقلابی بوغمالی و یا انقلاب طرفندن بوغولمالی ایدی. اورتا بیر یول اولابیلمزدی. هله ۱۹۰۵ نجی ایلده لەنین یولداش گوستردیکه بورژوآزیا انقلابدا رهبرلك یری دوتماغا قابل دگلدر؛ چونکه توپراق مسئله‌سینی حل ایتمکه گوجی چاتماز.

صنایع بورژوآزیاسینك ملکه‌دارلاردان آسیلی اولدیغی و دره‌بگلیك ملکیه‌تینه دوشمن اولدیغی زمانلار چوقدان کچمشدی. روس بورژوآزیاسی مین باغلار ایله ملکه‌دارلاره باغلی ایدی، بانقلار بیوك ملکه‌دارلاره پول براقیردیلار. بونلارك «مقدس» حقوقینه ال آتماق بویوك بورژوآزیا ایچون جدی مالیه مشکلاتی ایله تهدید ایدیردی.

لەنین یولداش یازیردی‌که: «ملکه‌دار تصرفاتنك مین باغ ایله یالگز بیوروقراتیا دگل، همچنین بورژوآزیا ایله‌ده باغلی اولدوغیندا شبهه یوقدر. توپراقلارك مصادره‌سی بویوك بورژوآزیانك بیر چوق منافعنی قیریر. کندلی انقلابی ایسه، تك روس بورژوآزیاسی دگل، بوتون بین الخلق بورژوآزیا منافعینك پوزولماسینا باعث اولور.»

لەنین یولداشك گوستردیکی اساس ایکنجی روسیه انقلابنه اڭ چوق تطبیق ایدیله‌بیلر. چونکه او زمان ملکه‌دار تصرفاتی ایله بورژوآزیا آراسنده علاقه داها صیقی، داها محکم اولمشدی. بو علاقه‌نك روسیه‌ده محدود قالمایوب انگلتره و فرانسه‌نك بویوك بانقلارینا قادار شامل ایدی.

موقتی حکومتك توپراق آلیش—ویرشینی یاساق ایتمك فکرینده اولدیغی خبر چیقدیقدا دولت دوماسی عضولرینك مشاوره‌سی واقع اولدی. دوما صدری رودزیانقو اوز نطقنده گوستردیکی «توپراق آلیش—ویریشی یاساق ایدیلیرسه توپراق، قیمتنی ایتیره‌ر قره‌دیت تأمیناتی قیمتدن دوشر و ملکه‌دارلار ایچون هر جور قره‌دیت باغلانار... اوبله ایسه ملکه‌دارلار بانقلاره اولان بورجلارینی هانکی وسائطدن ویره‌جکلردر؟».

رودزیانقونك گوستردیکی حال کندلیلر طرفندن ملکه‌دارلارك توپراقلارینه ال آتیلماسی علیهنه مبارزه‌ده بورژوآزیانی ملکه‌دارلار ایله بیرلشدیردی و بوتله‌ده بورژوآزیا ایله کندلیلر آراسنده اوزلاشما امکانی یوخ ایتدی.

ولادیمیر ایلیچ «کندلیلر و ایشجیلر» سرلوحه‌لی مقاله‌سینده بیله یازیردی: «بو طلبلر اوزرینده آزاجق دوشونولورسه، قاپیتالیستلر ایله متفقاً، قاپیتالیستلر ایله علاقه‌نی کسمه‌دن، قاپیتالیست صنفی ایله اڭ قطعی مبارزه آپارمادان، اونك حاکمیتنی یقمادان بو طلبه عمل ایتمکك بالمره ممکن اولمادیغی گورولور...»

«دوغرودان‌دا حصوصی ملکه‌دار توپراقلارینك مصادره‌سی همان توپراقلاردان چوق حصه‌سینك رهن قویولموش اولدیغی بانقلارك یوز میلیونلارلا قاپیتالینی مصادره ایتمك دیمکدر. انقلابجی صنف انقلابجی تدبیرلری ایله قاپیتالیستلرك مقاومتینی قیرمادیقجا بیر تدبیر ممکنمیدر. همده بوراده سوز اڭ چوق مرکزلشدیریلمش، بویوك بیر ئولکه‌نك بوتون اڭ مهم قاپیتالیزم تصرفاتی مرکزلریله ملیاردلارجه باغلار ایله باغلی اولان و اوزی قدر مرکزلشدیریلمش شهر پروله‌تارلاری قوه‌سی ایله مغلوب ایدیله‌بیلن بانق قاپیتالینداندر».

گورولدیگی اوزره لەنین یولداش توپراق مسئله‌سینك بورژوآزیا طرفندن حل ایدیله‌میه‌جگینی و بو مسئله‌نك حللنی آنجاق پروله‌تارلار اوز الینه آلابیلدیکینی اثبات ایتمشدر. و بو مسئله پروله‌تارلاری انقلابجی کتله‌نك یگانه رهبری ایتمشدر.

توپراق مسئله‌سیندن باشقا یوقاریده گوستردیکمز کبی گونده‌لیك نوبتی مسئله‌نك بیریده صلح مسئله‌سی ایدی. بورژوآزیا بو مسئله‌نی امکجی کندلیلر منافعینه اویغون بیر صورتده حل ایده‌بیلردیمی؟

انقلابك برنجی گونلری بویوك بورژوآزیا نماینده‌لری بو بارده فکرلرینی آچیق سویله‌دیلر. مارتك سکزنده بوتون مرکزی تجارت صنایع تشکیلاتلاری اجلاسینده غوچقوف دیمشدر: «بیز گرك موقعمزك محکم اولدیغنی و دنیاده هیچ جور سؤ قصدچیلرك بیزی بو موقعلرك دوشوروه‌میه‌جکلرینی بوتون افکار عمومیه‌یه آگلاداق و ذهنلرنده بو فکری محکملشدیره‌ك بیز هیچده سولا—ساغا باقمادان خلق حیاتنك بوتون ساحه‌لرنده ینه‌ده عادی فعالیتمزی دوام ایتدیره‌بیلریز. و بویله فعالیتسیز ایمدیکی تبدلاتنك بالمره معناسی قالماز».

البته غوچقوفك ساغا باقماغا احتیاجی یوق ایدی، لاکن سولا باقمادان محاربه تشکیلی ایشلرنده «عادی» فعالیتی دوام ایتدیرمکی ممکن حساب ایتمکده سهو ایدیردی.

هله ۱۹۱۷ نجی ایل آپره‌ل آینده لەنین یولداش بویله یازیردی. «هر چند محاربه شبهه‌سز آنجاق قاپیتالیستلرك منافعی اوغورندا آپاریلیر [illegible] آنجق اونلاری زنگینله‌شدیریرسه‌ده، بیرنجی قاپیتالیستلرك سؤ اداره‌سندن دوغولمامشدر. قاپیتال حکومتنی یقمادیقجه، حکومت باشقا بر صنفك، پروله‌تارلارك الینه کچمه‌دکجه، ایمپریالیزم محاربه‌سندن بردن بره آتیلوب چیقماق دەموقراتیق، جبرسز صلحه نائل اولمق اولماز.»

داهی انقلاب رهبری انقلابك حرکت ویریجی قوه‌لرینی ده‌رین آگلادیغی ایچون گوستردی و اثبات ایتدی که، بورژوآزیا سؤ اداراسندن دولایی دگل ئوز صنفی ماهیتندن دولایی محاربه‌نی تسویه ایده بیلمز. توپراق مسئله‌سی کبی صلح مسئله‌سیده یالگز پروله‌تارلارك طرفندن حل ایدیله‌بیلیردی، انگلتره، فرانسه، بیلجیقا و سائره بویوك مالیه قاپیتالی طرفندن ال آیاغی باغلانمش روس قاپیتالی صلحه یاقینلاشماق یولندا بر آدیم آتابیلمز. بو حال کندلیلر اوزرینده پروله‌تارلارك نفوذ تأثیرینی تأمین ایتمش اولدی.

بورژوآزیانك سیاسی افلاسی چوق انتظاردا براقمیردی. برنجی هیئت موقت حکومتك بوتون تدبیرلری بورژوآزیانك مقابل طرفده دوردیغنی، انقلابجی کتله ایله بورژوآزیا آراسندا اوجی بوجاغی گورولمه‌ین صنفی تضادلار اوچورومی اولدیغنی آچیق اثبات ایتدی؛ بونی بورژوآزیا باشچیلا[illegible] باشا دوشدیلر، اونلار انقلابی تسویه [illegible] تشبثده بولوندیلار. فقط بو تشبث‌ده عبث اولدی چونکه پروله‌تارلار ایله کندلیلرك عسکرلر شخصنده حکومت اورغانی ایشجی و عسکر وکیللری شوراسی وار ایدی و کتله‌لرك مظاهرتی سایه‌سنده یگانه حقیقی قوه بو اورغان ایدی. موقت حکومت مارتك دوققوزندا بر مراجعتنامه براقدی. مراجعتنامه‌ده دیلیردی که «پایتختده آیری آیری غروپلار تتاق ساچاراق **موقت حکومتك قرارلارینه انکل چیقاریر** و اونلارك حیاته کچریلمه‌سنه مانع اولورلار».

بو مراجعتنامه حکومتك قرارینا «انکل چیقاران» شورایه پرده‌لی بر هجوم ایدی. بوندان سوڭرا بوتون بورژوآزیا مطبوعاتی و بورژوآزیا رهبرلری حکومتك فعالیتنی افلیج ایدن «ایکی حکومتلیك» باره‌سنده فریاد قوپاردیلار. برنجی انقلابك تجربه‌سی حیاتدا ئوزینی گوسته‌ریر و کتله‌لر صیقی صورتده شورالر اطرافینه توپلاشیرلردی. عضولر هیئته کوره او زمان حتی پتربورغ شوراسی بیله بورژوآزیا ایله علاقه‌نی کسمکه قادر دگلدی. منشه‌ویقلر و اس‌ارلر پروله‌تار کندلی دیکتاتورلغنی فکرلرینه بیله یاقین براقمیردیلار. لاکن شورالارك وارلغی ئوزی ئوزلکینده بورژوآزیا دولتنی انکار ایتمك دیمك ایدی.

آپره‌لك ۹ نده «ایکی حکومتلیك» سرلوحه‌سیله یازمیش اولدیغی مقاله‌ده لەنین یولداش دیردی: «بو حکومتك (یعنی شورانك) سیاسی ماهیتی نه‌در؟ بو بیر انقلابی دیکتاتورلق یعنی دوغرودان دوغرویا انقلابی بیر صورتده طلبه بلا واسطه آشاغیدان خلق کتله‌لرینك اقدامینه آرقالانان بیر حکومتدرکه، مرکزلشمش حکومت طرفندن ویریلمش قانونه استناد ایتمیر.... بو حکومتده پاریس قوموناسی تیپلی بیر حکومتدر.»

بوندان سوڭرا آگلاشیلیرکه شورالر موجود اولدوقجه انقلابی بورژوآزیا چرچیوه‌سیله محدود ایتمك ممکن دگلدی. اونلاری تسویه ایتمکدن بورژوآزیا عاجز ایدی؛ چونکه مشروط خولیالاری هله تماميله ازاله ایدیلمه‌میشدیسه‌ده پروله‌تارلار و کندلیلر شورالارك بیوك اهمیتنی و صنفی دوغولاری ایله حس ایتمشدیلر.

انقلابجی کتله‌لرك قارشوسنده هله اوزون بیر یول وار ایدی. بورژوآزیانك اونلاره توپراق و صلح ویرمه‌[illegible] حاصل ایده‌رك کتله‌لر ده قوه‌لنیر. لاکن [illegible]ویق و اس‌ارلرك فقط بونلارده مذکور مسئله‌نك حلندن عاجز ایدیلر. بیر چوق آیلار مدتنده منشه‌ویقلر ایله اس‌ارلر حکومت باشنده دوردیلار. توپراق نظارتی باشنده، اوزون ایللردن بری «توپراق کندلیلره ویریلمه‌لیدر» دیه‌ن فرقه‌نك عضوی دوروردی. بو نظارتی اس‌ار فرقه‌سنك نظریه‌چیسی، اونك توپراق پروغرامی مؤلفی اداره ایدیردی. لاکن بونله برابر کندلیلره توپراق ویریلمه‌دی.

که‌ره‌نسکی حربیه نظارتنی اداره ایدیردی. باش قوماندانی او ایدی، محاربه‌نك ده آخری گورولموردی.

چوقی کندلیلردن عبارت اولان اوردو، کندلیلرك محافظه‌چیسی آدلانان تشکیلاتدان یوز دوندردی، کندلیلر ایسه حتی رومانوفلار دورنده مثلی گورولمه‌میش توپراق حرکاتی باشلادیلار. کتله اراده‌سینك تردیدسیز اولدیغی آگلاشیلدیقدان سوڭرا بیله مداراجی فرقه‌لر کتله‌لرك بورژوآ—دیموقراتیا طلبلرینه عمل ایتمه‌دیلر.

منشه‌ویق و اس‌ارلرك بیله سیاسی افلاسینك سببی بو ایدی که، کتله‌نك بورژوآ—دیموقراتیا طلبله‌رینه پروله‌تار انقلابی خارجنده و روسیه انقلابنك پروله‌تار ماهیتنی انکار شرائطی آلتنده عمل ایتمك ممکن دگلدی. منشه‌ویقلر و اس‌ارلر انقلابی فعالیته قادر دگلدیلر.

لەنین یولداش بو حالی یدی آپره‌ل تەزیسلرینده حیرت آمیز آیدینلقلا بیان ایتمشدی. «روسیه چاری مالیك خصوصیه‌تی انقلابك، پروله‌تارلارك کفایت قدر ادراك و تشکیلاتی اولمادیغندن دولابی حکومتی بورژوآزیایه ویرمش اولان برنجی حصه‌سیندن، حکومتی پروله‌تار و اڭ فقیر کندلی طبقه‌لری الینه ویرملی اولان، ایکنجی حصه‌سینه کچمکدن عبارتدر.»

انقلابك سوڭراکی گیدیشی اثبات ایتدیکه، پروله‌تار و کندلیلر بوتون مداراجیلار ایله علاقه‌نی کسمکه مجبور اولدیلار. و آنجق او زمان پروله‌تاریانك تماميله حکومتی اوز الینه آلماسی ممکن اولدی.

انقلابك اساس طلبی اولان باریشیق و توپراغی کندلیلره ویرمك طلبی هله سوسیالیست طلبی اولمویوب خیردا بورژوآ کندلیلر طرفندن ایلری سورولموشدی. فقط بورژوآزیا ایله قطعی صورتده علاقه‌نی قیرمادان بوڭا عمل ایتمك ممکن دگلدی. علاقه قیرماق ایسه مداراجیلارك صنفی ماهیتنه ضد ایدی. لەنین دیمش که «خلق آراسندا تبلیغاتی اوبله قورمالیدرکه، حربی اشقیا حکومت باشیندان دوشورولمه‌دیکجه و منشه‌ویق اس‌ار فرقه‌لری افشا ایدیلوب خلق نظریندن اعتباردان ساقینمادیقجه کندلیلرك توپراق آلماسینا اصلا امید اولمادیغی تماميله آیدینلاشدیریلسك».

چوقدان وقتی چاتمیش مسئله‌لرك حلنی گوزله‌ین کتله‌لر مداراجیلارا امید اولمادیغنی آگلادیلار. بوراسی مذکور تبلیغاتك موفقیتنی تأمین ایتمش اولدی. کتله‌لرو او جمله‌دن خیردا بورژوآ کندلیلر انقلابجی پروله‌تار بایراغی آلتنه کچمکه و بورژوآزیا علیهنه مبارزه‌ده ایشجی صنفنه یاردیم ایتمکه وادار اولدولار. دیموقراتیق انقلاب آنجق بویوبوب سوسیالیزم انقلابنه کچمکله اتمامه یته‌بیلردی.

بو صورتله انقلاب کندلیلره نفوذ تأثیر اوغروندا بورژوآزیا ایله پروله‌تار آراسیندا چوقدان بری دوام ایدن مبارزه‌نی حل و فصل ایتدی.

بو مناسبتله لەنین یولداس بیله یازیردی: «ایکرمی ایلدن زیاده بیر مدتدرکه روسیه‌ده کتله‌وی سوسیال دیموقراتیا حرکاتی دوام ایدیر. بو اوزون مدتده ایکی انقلاب واسطه‌سیله روسیه‌نك سیاسی تاریخنده بیر مسئله دوام ایدیر: ایشجی صنفی‌می کندلیلری سوسیالیزمه دوغرو ایلری آپارسین:

یوقا لیبرال بورژوآزیا کندلیلری قاپیتالیزم ایله بارشماق ایله‌گری چکسین. منشه‌ویق و أس‌أرلر کندلیلری قاپیتالیزم ایله بارشماق اوزره‌گری چکمك وظیفه‌سینی اوز عهدلرینه آلدیلار. لاکن برنجی روسیه انقلابینك تجربه‌سی هدر کیتمه‌دی. کندلی کتله‌لری پرولتارلارك دالینجا کیتدیلر، پرولتارلار ایسه سوگرا بورژوآزیایه ایتانمایاراق کیت‌کیده اوز حکومت اورغانینی، ایشچی و کندلی نماینده‌لری شورالرینی قوتلندیردیلر. فیورال انقلابنك ایلری سورموش اولدیغی مسئله‌لری آنجاق ایشچی حکومتی حل ایده‌بیلردی و اوقتیابرده حل ایتدی. اوقتیابر انقلابی پرولتار و کندلیلرك غلبه‌سینی محکملشدیردی.

نقصانلار آرادان کوتورولمه‌لی

یدی سنه‌لیك تورك مکتبی نزدنده قومسومول ئوزه‌کنك حالی

۱۹۲۳ نجی ایلدن ایروان ۷ سنه‌لیك تورك مکتبی نزدینده ل. ق. ك. اتفاقی ئوزه‌کی تشکیل اولنمشدر. ئوزه‌ك ایشلری ۲۵_۱۹۲۶ نجی ایله قدر حالی ایدی‌سه‌ده فقط ۱۹۲۷ نجی ایلدن اعتباراً اولکون بر حاله دوشمکه باشلامشدر. سببی ایسه ئوزه‌ك کاتبلرینك ایشلر ایله یاقیندان تانیش اولمامالاریدر. مکتبده اتفاق صیراسنه لایق (۳۰۰) نفردن آرتیق اوغلان و قیز وار ایکن اتفاقه آلنانلارك مقداری هیچ درجه‌سنده‌در. ئوزه‌ك عضولریندن بیرینك سسی آلنماسی حقنده کند شوراسندن رسمی اولاراق معلومات آلنمش‌سه هله همان عضوك اتفاقدن خارج مسئله‌سنه باقیلمامشدر.

مکتبك قصانلقی ایسه آز دکلدر. بیله که مکتب انضباطنه طابع اولمایان طلبه و طالبه‌لرك مکتبده قالماسی نتیجه‌سی اولاراق مکتب انضباطی طلبه‌لر طرفندن پوزولماقدادر. کیچن سنه اخلاقسزلقی یوزندن مکتبدن خارج اولنمش طلبه‌لردن بیریسی حال حاضرده مکتبده اوقوماقدادر. فقط بنه اولکی کبی مکتب طلبه‌لرینی و کرکه معلملری دفعاته تحقیر ایتمشدر.

مدیریت طرفندن وقتنده قاباغی آلنمادیغی ایچون بو خسته‌لیك باشقا طلبه‌لرده سرایت ایتمکده اولدیغی کورولمکده‌در. کوستریلن قصانلقلارك رفعی ایچون قضا گنجلر کومیته‌سی قضا معارف شعبه‌سنك خصوصاً مدیریتك تشبثاتنی بکله‌یوروز.

حبیب محمد زاده

قورد دومانلی گونی سه‌وه‌ر

قافان دائره‌سنك اك کیریده قالان کندلریندن برینده گوروو کندی‌در. کندك (۱۵۰۰) نفره قدر نفوسی اولدیغی حالده بو کندده مکتب آچیلمادیغندان کندلی جوجوقلاری کندده‌کی ملالارك نفوذی آلتنا دوشیرلر. مکتبك اولمامسندان استفاده ایده‌رك کندك ملاسی عبدالرحیم افندی اوغلی باشینا کندن (۴۵_۴۰) نفره قدر خیرده یاشلی جوجوقلاری توپلایاراق برلی حکومتدن خبرسیز کهنه اصوللار ایله موهومی درس ویریردی. کند شوراسی ناحیه اجرائیه قومیته‌سنه بو بارهده معلومات ویردیکندن همان مدرسه ناحیه اجرائیه قومیته‌سی طرفندن قاپالمشدر. ملالار مکتبك اولماماسندن بنه‌ده استفاده ایده‌جکلردر، بو بارهده لازمی اداره‌لرك نظر دقتنی جلب ایده‌رك تیزلکله بو کندده مکتب آچیلماسنی لازم بیلیریك.

«آلپ»

مدنی اکینلره دقت یتیرمه‌لی

ویدی باسار ناحیه‌سنده ۲۵_۲۶ نجی ایللرده کند تصرفاتی یوکسلتمك ایچون حکومت طرفندن توتون شرکتی تشکیل ایدیلدی. کندلیلر چوق بویوك هوسله توتون شرکتنه عضو یازیلاراق توتونلری آغرانومك کوسترمه‌سیله دهسیاتینلر ایله اکمیشدیلر. فقط حاصیل اولان توتون شرکت طرفندن ۱۹۲۷ نجی ایله قدر کوتورولمه‌دیکنی کورن باشقا کندلیلر توتون اکمکدن و کرکه شرکته عضو یازیلماقدان بویون قاچیریرلار.

بو بارهده عالی تصرفات شوراسنك نظر دقتنی جلب ایده‌رك لازمی اولچولر کوتورولمه‌سنی و مملکتمزده مدنی اکینلرك اکیلمه‌سیله کندلیلری مراقلاندیرماسنی آرزو ایدیریك.

علی رضا یوسف اوف

کندلیمز ظن ایدیرکه حیوانی یالکز پامبوق چکیدیله بسله‌مك ممکندر و چکید بولنمادیغی حالدا مسئله قپانمش اولور. کندلیمز آنجاق زه‌یره‌ك کوسپه‌سیله تانیش‌در، او ده‌کی شرائطلرمز داخلنده آز اکیلدیکندن او قدرده ده‌گری اولیلمز. پامبوق کوسپه‌سی ایسه بالعکس بویوك مقداردا استحصال اولندیغندن آنجاق اونك یایتماق ایشنه قوت ویرمك لازمدر. کندده آغرانوم واسطه‌سیله نمونه یم تشکیل ایتمك واجبدرکه او واسطه ایله کندلی اونك اهمیتی ایله شخصاً تانیش اولوب ده‌گرینی آکلار، و حقیقتاده تجربه کوسترمشدرکه نمونه یم تشکیل اولنان کندلرده کوسپه‌نك استعمالی یاییلمشدر.

ویدی باسار رایونك آغرانومی:
س. آپراهامیان

اینکه پامبوق کوسپه‌سی ویرملی

ایمدی‌یه قدر بر اینکه پامبوق کوسپه‌سی ویریلدیکنی و اونك پامبوق چکیدی قدر قوتلی اولدیغنی بیلمردیك بزم ویدی باسار رایونده برنجی دفعه اولاراق آغرانوممز اینکه کوسپه یدیریرکن کندلیلر کولیردی. فقط کوسپه‌نك اینکی تاولادیغنی کوره‌رك بزده آلیشدیق و ایمدی اینکلر ایله اوکوزلره کوسپه یدیریرز.

اوتا سامانا نسبت کوسپه پك اوجوزدر. ده‌وه‌لی پامبوقچی شرکتی اونك پوتی ۷۰ قپیکه ساتیر، حال اینکه اوتك پوتی بر مناته قدر و سامان ۶۰ قپیکه ساتیلیر. کونده مالا ۳_۴ فوند کوسپه ویرمك بسدر، اوت سامان ایسه آز ویرمك. بو صورتله هم خرج آز اولور و همده مال قوتلنوب آرتیق فایده ویرر.

بوندان سوگرا مالمز آرغالانمیه‌جاق یاز وقتی ایسه یاخشی چالشوب اکین تکین ایده‌جکدر اینکلر ایسه چوق سوت ویره‌جکدر.

بیوك ویدیدن **اوروج زینالوف**

تکجه علم و فن ایله اتفاق باغلاماقله احتیاجه و آجلیغا غالب اولوب: اونلاری محو ایلمك ممکندر.

دانیشق آز، ایش چوق اولمالی، قومونیستلرك اوز ایله ئوزه‌گنك جد و جهدیله و فرقه قومیته‌سنك نفوذیله قره‌دیت شرکتلرینك یاردیمله یاپیلان ایش چوق اولمالی‌در.

کله‌جکده امید برلیك تصرفاتده‌در. قومونیست یگی تصرفات تشکیل ایتمکه بورجلی اولدیغی کبی اوزکه‌لره نمونه امثال اولمالیدر.

ارمنستانده خرده و ایو استحصالاتی حقنده یاپیلان تدقیقات یکونلاری

ارمنستان مرکزی احصائیات اداره‌سی طرفندن خرده استحصالات و أیو استحصالاتی حقنده یاپیلان تدقیقات نتیجه‌سنده آیدینلاشمشدرکه، حال حاضرده ارمنستانده ۱۵،۶۷۵ خرده استحصال و مؤسسه‌لری واردر. بونلاردا ۲۶،۹۷۰ آدام ایشلیر. بونلاردان ۶۳۹۱ فعله موزدله ایشلیرلر.

بو استحصالات و مؤسسه‌لردن صرف اوزلرینك احتیاجلارینی دفع ایتمك مقصد ایله چالیشانلاری (مثلا خالی و شال توخویانلاری) حسابا داخل ایتمه‌مك استحصالات مقصدیله چالیشان مؤسسه‌لرك صاییسی ۱۳،۲۸۷ قالیر. بونلاردا ۲۱،۰۸۴ کشی چالیشوب ۵،۲۱۲ فعله موزدله چالیشیرلر. بونلاردان هر بیر قضادا موجود اولانلار.

ایروان قضاسنده ۲۶۹۸ مؤسسه واردر ۶۱۶۵ کشی مشغول اولورلار بونلاردان ۱۷۰۹ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

دره‌لاگز قضاسنده ۳۳۹ مؤسسه ۴۴۴ کشی مشغول اولوب ۲۹ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

دیلیجان قضاسنده ۱۶۹۶ مؤسسه ۲۹۸۸ کشی مشغول اولوب ۸۴۴ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

زنگه‌زور قضاسنده ۱۱۳۱ مؤسسه ۱۵۷۷ کشی مشغول اولوب ۱۵۹ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

له‌نیناقان قضاسنده ۱۹۴۹ مؤسسه ۲۲۹۱ کشی مشغول اولوب ۷۱۴ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

مه‌غری قضاسندا ۱۹۰ مؤسسه ۶۷۸ کشی مشغول اولوب ۱۹۲ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

نووی‌بایزید قضاسندا ۷۸۴ مؤسسه ۱۲۴۰ کشی مشغول اولوب ۲۱۲ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

لوری پامباق قضاسندا ۱۴۴۲ مؤسسه ۲۷۱۳ کشی مشغول اولوب ۸۶۲ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

اچمیازین قضاسندا ۱۰۶۷ مؤسسه ۱۹۱۹ کشی مشغول اولوب ۴۰۱ فعله موزدله ایشله‌یرلر.

استحصالات شعبه‌لره کوره غدا ارزاقی (یه‌جك ایچه‌جك) استحصال ایدنلر برنجی یری دوتورلار. بونلار یوقارکی مؤسسه‌لرك ۲۰،۸ فائضنی تشکیل ایدیرلر. بورادا ایشله‌ینلر ایسه مؤسسه‌ده مشغول اولانلارك ۲۴،۲ فائضنی تشکیل ایدیرلر. ایکنجی یر پالتار و آیاق قابی حصر ایدن مؤسسه‌لردرلر بونلارك بوتون مؤسسه‌لرینك ۲۲،۷ فائضی و ایشله‌ینلر ایسه ۱۷،۹ فائضی تشکیل ایدیرلر.

اوچنجی یری یون ایشلریله مشغول اولانلار دوتورلار. بونلار عموم مؤسسه‌لرك ۱۵،۸ فائضی و ایشله‌ینلرك ایسه ۱۷،۴ فائضی تشکیل ایدیرلر.

اکر بونلارا اوزلرینك احتیاجلاری ایچون یون ایشله‌ینلر ایله مشغول اولانلاری‌ده علاوه ایتسك ایسه بونلارك مؤسسه‌لری ۲۵،۲ فائض ایشله‌ینلرك ایسه ۲۶،۹ فائض تشکیل ایدیرلر.

قالان مؤسسه‌لرك فائضی پك اهمیتسزدر.

آغرانوم مصلحتلری

قارا مالدا اولان بیتلری نه جور تلف ایتمك اولار

هر حیواندا ئوزینه مخصوص بیت وار که باشقا جنسدن اولان حیوانا کیچمز. حیوانك ده‌ریسنده اولان دیری بیتلر اونك قانینی سوووریرلار، دیشله‌یوب جانینی آجیتدیریرلار. حیوانك توکلرینك دیبنه توخوم (سیرکه) توکورلر. بو سیرکه‌لردن بیت چیقوب سرعتله آرتیر. اکر بیتلری تیز تلف ایتمزسه‌گز، او زمان حیوانلاری چوق تیز آریقلادارلار. بیتلر چوق کره حیوانك بوینندا، دالیندا و قویروغیندا یووا دوتورلار، بوینوزلی حیوانلارك ایسه بیرده بوینوزینك اطرافندا تولیلادیرلار.

بیتلر، آجلیق و یا خسته‌لیکدن آریقلایان حیوانلاردا، یاخود حیوانلارا پیس باخیلدیقدا چوغالیرلار. بوگا کوره حیوانلارك بیتینی تلف ایتدیکده، حیوانك بسلنمه‌سینی کوزلشدیرمه‌لیدر: ده‌ریسینی تمیزله‌مه‌لیدر، آلتینا دوشه‌نن یه‌لیمی تیز‌تیز ده‌کیشدیرمه‌لی و یاتدیغی یری تمیزله‌مه‌لیدر.

حیوانلاردا بیت اولاندا دریسی قابوقلاشار، برك قاشینار و توکلرده سیرکه‌لر بیت توخوملری کورولور.

بیتلردن باشقا حیوانلارا بنه همان سببلردن «توك یین» جوجولر داریشا بیلر. بو جوجولر بیتدن خیردا اولورلار. ئوزلری‌ده بیر جور اولورلار: آتلارینککی آیری، بوینوزلی حیوانلارینککی آیری، قویونیککی، کیچینك‌کی، ایتیك‌کی و پیشیککی ده بیر آیری_آیری اولور. بو جوجولر حیوانك باشینده، بوینینده و آیاقلاریندا چوق اولورلار. یدیککی ده‌ریك اوست قابوغی و توکلردر.

بیتلری تلف ایتمك ایچون چوق واسطه‌لر واردر. یوز پای سویا، بیش پای (قره تولین) آدلانان درمان قاریشدیروب اونیکله حیوانك ده‌ریسینی جوتکه ایله اووشدیرماق چوق تأثیرلی اولور.

۴ کوندن بیر بو اووشدیرمانی تکرار ایتمه‌لیدر. بونیك عوضنه کندیر یاغیله آغ نفتی برابر قاریشدیروب اونیکله‌ده اووشدیرماق اولار. آنجاق بیتلر و یا توك یین جوجولر تمام تلف اولونجا هر ۲_۳ کوندن بیر تکرار ایتمه‌لیدر. بیت توخوملارینی ایسه حیوانلارینك توکونه اووزوم و یا توت سیرکه‌سی سورتمکله تلف ایتمك اولار. بویله درمانلاردان حیوانك بیتی تمیزلندیکدن سوگرا اونی ایستی کول سویی ایله یاخشی یومالیدر. آنجاق داها جوتکه ایله اووشدیرمامالیدر.

مال حکیمی: و. قراسیوفوف

قومسومول کندده کوسپه یایتماق ایچون نمونه یم تشکیل ایتملیدر

پامبوق کوسپه‌سنك یم اولاراق بویوك اهمیتی واردر، آنجاق کندلیلرمزی اونك اهمیتی ایله تانیش ایتمك لازمدر. اونك ایچوندر قومسومول کندك قاباغا کله‌نی اولاراق نمونه یم تشکیل ایتمك واسطه‌سیله کوسپه‌نك ایشله‌تمه‌سنی کتله‌وشدیرمگه چالیشمالیدر. آخر ایللرك کوستردیکی تجربه‌لرینه کوره کوسپه قوه ویریجی بیر ماده اولاراق بیوك ده‌گری واردر، لاکن کوسپه‌یی یم اولاراق استعمال ایتمك داها اولوبرشلی‌در.

کوسپه‌نك ویدی باسار رایونده استعمال ایتمك علاحده اهمیتی واردر جونکه کندلیمز یم قحطلغی دولایسیله بوتون قیش موسمنده حیوانی آج براقماق ... اولوب یاز وقتی حیوان پك ... جالدا جفت سورمکه چیقا...

bizdə b'azi
...ət həmin noksanla

گوگچه گولی و زنگی چایی

داغلاردان قایناپان
دوری بولاقلار
توگولوب (گوگچه)‌یه
اولموشدی اسیر.
باقاردی اونلاره
حسرته داغلار،
کیچیردی سنه‌لر،
کیچیردی عصیر.

✡✡✡

هر زمان دامجیلار
یول آختاراردی
قورتارماق ایستردی
دوستاق خانه‌دان
اوزینی قایایا
داشا چالاردی
ایستیردی بر قاپی
آچسین اوراداك.

✡✡✡

یغیلوب بیر یره.
خیردا دامجیلار
دالغالانوب هردمن
ایدیردی فغان
چکیردی مظلوملار
هر جور آجیلار
یوق ایدی بر یاندان
امداده چاتان

✡✡✡

(واق) آراسینداکی
قارا کیشیلر
دامجیلارا آیه
دلیل دیردی
شاهددر بو سوزه
یاقین کچمیشلر
هر زمان جنتی
اونلار اوئوردی:

✡✡✡

داغلارك باشینده
یاتا قالمیش قار
أریوب آقاردی
بو غملی گوله
گوگلرده. دولانان
آزاد بولوتلار
اونلاره گلمیشدی
ظلمدن دیله

_ گوده‌کدر دنیاده
انسانك عمری
صبر ایدیك هر جوره
ظلمه، زحمته،
قالاسکز بیش _ اوچ گون
بورادا دیردی
کتماندیر اویمایك
کیفه، لذته.

أولندن سوگرادر
سیزه آغ گونلر،
ایسته‌مز دنیانی
اعتقاد اهلی،
او یالکز آللهدن
بهشتی دیلر.
صبر ایدیك جفایه
اولماییك ده‌لی!!..

✡✡✡

دامجیلار هر یانه
ایتاندیلار
دالغالانوب قایا،
داشا چاپدیلار.
اسیرلیك ظلمنه
دایاندیلار
ایشیقلی دنیایه
بر یول تاپدیلار:

✡✡✡

فیشقیروب گوگجه‌دن
اونلار چیقدیلار
داغیدوب آتدیلار
ایری داشلاری
ایره‌وان شهرینه
ساری آقدیلار
گلدی دامجیلارك
گوزه‌ل بهاری:

✡✡✡

قوری سحرالرده
پامبق بیتیشدی،
جیجکلندی داغلار
باغلار، بوستانلار
خرابه کندلره
بلبل ئوتوشدی
قورتاردی یاقیندان
دوزلر، اورمانلار

✡✡✡

یویولدی توپراقدان
توکولموش قانلار
ساغالدی گوگوسه
ده‌گمیش یارالار
رد اولدی گیتدی
وحشی داشناقلار
تاپدی بو دامجیلار
درده چاره‌لر.

باکو **ثانیلی**

قضا مخبرلرینه جواب

«زنگی» غزته‌سنك دورت‌فیورال تاریخلی نومروسنده نخجوانده صو ایشلری سرلوحه‌لی یازیلان معلومات دوغرو ایسه بیله بیزدن آصیلی اولمیان سببلره کوره ایندی‌یه قدر نخجوانده کورولمه‌میش صویوقلارك صو قانالارینی حتی شهرك ئه‌لکتریق استاسیونك صو بورولارینك دوکماسی شهرده اونبش کونلرله ایشیق اولمامسنه بوندن باشقه بیلتش‌یوز ده‌کیرمانه مالك اولان آراس نهرینك تماماً دوکماسی صو ایشله‌رینك اداره‌سنه سبب اولمشدر. نخجوان صو هیئت اداره‌سی یاتمامشدر. هوالار مساعد اولدیغی تقدیرده بو قصانلارك آرادان قالدیریلاجغنی نخجوان صو اداره‌سی معلوم ایدیر.

نخجوان ئولکه صو هیئت ریاست صدری:
ح. مصطفی یوف

علم و ته‌خنیقا
الکتریق کوزی

عالم به‌ردك اختراع ایتدیکی «الکتریق کوزی» حقنده آمریقادا ایمدی تجربه‌لر یاپیلیر. همین کوز واسطه‌سیله پك چوق دومانلی اولان بیر زمان دگر اوزرنده کمیلری کورمك ممکندر. به‌ردك ایجاد ایتدیکی آلت تعقیب ایتدیکی استقامتله قوه‌لی رادیو دالغالاری براقیرکه یولدا مانعه‌یه راست کلنده کمی اوزرینه دوشوب بیر چیقاریر هانسینك که سی راست کلن مانعه‌نك بر کلکنه کوره‌در. آمریقا عسکری متخصصلرك فکری ایله محاربه زماننده دومان واسطه‌سیله کیزلنمك ایستدکری حربی عملیاتی یوق ایدیر.

زنگی_تك آقوب گیده‌جك
غزته‌سینه_خیلی کومك ایده‌جك
آبونه_دفتریك آلوب گله‌جك
یازیل_سوزینی تکرار ایده‌جك

EÇMIJADZIN QILISASLNLN BAGLA RL VƏ TOPRAGL HƏKKINDƏ

Ermənistan xəlk komisarlar зyrasının kərarı

Topragı umymi syrətdə millilə3dirməq zəmanında Ermənistan S. З. C. hequməti Eçmijadzin qilisasına ajid baglardan bir kaç bəjuq baglar və 40-heqtar topragın qilisaja brakılmasını munasib qermuз du. O зərt iləqi by topragı və baqları qilisədə jaзajan ryhanilər ezləri əqib istifadə edilə idi. Topragı əqməq kanynynın əqsinə olarak, Eçmijadzin qilisası by qunə kədər myzdyr qasıb qəndlilər vastəsilə əqilmiз və ryhanilərdən heç birisi zəhmətə iзtraq etməmiзlərdur.

By qibi əhvalat зyra hequmətinin toprak həkkində qi zəhmət kanynını pozdygyndan, və bynınla bərabər imperjalist muharibəsində zərər qermuз zəhmətqeзlərin Eçmijadzində topraksız və son dərəcə ehtijac içində jaзadıklarını nəzərə alarak xəlk komisarlar зyrası həmin bag və toprakları Eçmijadzin qilisasının ixtijarından çıkarıb Eçmijadzinda toprakları olmajan zəhmətqeз qəndlilərə- (kolektif təsərrufat təзqil etməq зərtilə) verilməsinə kərar vermiз dur.

Nahijjə milis mudiri jatma

Mukəssir qim dur?

Dilican kəzasının kırmrzı qənd nahijəsinin Toxlyca qənd saqini Əli—Əli Əsqər ogly ez kızını 1927-nci ildə uç qun toj edərəq Məcid Molla Rəhim oglyna vermiз dur. Kızın atası oglandan baзlık olarak 100 manat və xələt olarak 50 manat almıз dur. Kızın 13 jaзında oldygyny bilən ata və onyn nisanlısı kızı zaksa aparmıjıb xəlvətdən qəbin qəstirmiзlər, kız oglan evinə qəldiqdən sonra oglan kızın 13 jaзında oldygyny "Zaks» bilərsə cəzasının nə olacagını anlajıb 4 qundən sonra kız ilə əlakəjə qiriзməqə kərar vermiз dur, oglan nə kədər çalıзmıзsa kız əla kədə bylynmaga razı olmamıзdur, və bir neçə qundən sonra oglan kızı zorlajarak əlakijə qirmiзdur.

By iзdən kız korkarak və həjatının pyç oldygyny anlajıb kaçmıз isədə kızın atası dequb qeri kajtarmıз dur.

Imdi isə 3 aj olar qi kız kaçıb oglana qetməjir, kızın atası kızını janına çagırıb dejir "kızım qəl sən o oglana qet„ kız razı olmadıgından dequrqi "100 manat oglandan baзlık və 50 manat xələt almıзam və oglan məndən istəjir qəl sən qet„ zavallı kız əlacdan duзub daldalarda aglamaga və xəlvət damda ip vastəsi ilə ezunu eldurməqə kərar kojmyз dur. Qəndli kadınlarının halını jaxзılaзdırmaga çalıзan organlar və by cur mə'symə turq kızlarının hikykini nahijjə xəlk məhqəməsi və milis mudiri axtarıb mukəssiri cəzalandırılmasını arzy ediriz. **Qəndli**

Yзak bagçası lazım dur!

Vedi-Basar nahijjəsi bəjuq bir nahijjə oldygy halda jalnız Bəjuq Vedidə bir dənə çocyklar bagçası var dur-

Kalan qəndlərdə jok dur. Qənd çocykları Vedijə qələbiimediqlərindən tərbijəsiz kalırlar.

By barədə əlakədar idarələr nəzər jeturməli dur.

M. P.

Kıra'ətxanədən istifadə edilmir

Bəjuq-Vedi qəndindəqi kıraətxanədən qəndlilər qeçən ilə nisbətən by il istifadə edəbilmirlər.

Səbəbi ise qərəq jeni və lazımlı gəzetə-qitab və məcmyələrin olmaması və qərəqsə kıraətxanə mudiri səvadsız həmdə okymaga qələn qəndlilər ilə jola qetməməsi dur.

O dur qi qəndlilər kıraətxanədən yzaklaзırlar, by barədə nahijjə firkə komitəsinin nəzər dikkətini cəlb edərəq lazımı elçulər qeturməsini arзy ediriq.

Adil Paзajef

Traktor lazım dur

Zənqi basar nahijəsinin, Sərvanlar Sejid, Rejhanlı, və sajir qəndlərində by qunə kədər Traktor qətirilmədiqindən qəndin joksylları kolçomakların nifyzi altına duзərəq ez topraklarını baha kijmətə surdururlər.

O durqi joksyllar kylakların təsiri altından çıkmajıb onların səzlərini jerinə jetirirlər.

By barədə nahijjə və kəza qənd təsərrufatəзirqətinin ciddi təзəbbusatı lazım dur. **M. Məhəmmədof**

Kadınlar arasında jeniliqlər

Kafan dairəsinin зəhərciq qəndindəqi turq kadınları illərdən bər içtimaji hajatdan yzak məvhym fiqirlər ilə ez ərlərindən asılı oldykları halda 1926-nci ildən e'tibarən onların həjatında bir jeniliq dah dogrysy bir ryh juqsəqliqi qerunməqdə dur. Vəktli vəktində nobəti iclaslara, cəvanə kızlar məqtəblərə qəlilnər isə cum'ə axзamları pirə qetməjub kadınlar jıgıncaklarına qəlməqdə durlər. By qəndli kadınları Zənqəzyryn baзka butun turq qəndli kadınlarına nimynə olmak uçun by iзlərin canlandırılmasına əhəmmijət verməlidur.

Kələm

Kəza və qənd muxbirlərimizə!

Əqin kampanjasına hazırlık iзləri neçə qədir?

Pambyk əqin jərlərinə mə'dəni əczalar ilə kyvvətləndirməq. Pambyk bygda, arpa, və gejri əqin toxymlarını təmizləməq və jaxзı cins toxymlar pajlamak jolynda nə qibi iзlər qerulur, agranom muntikələri və qəndlilər əqin kampanjasına necə hazırlaзırlar? By məsələləri ətraflı bir syrətdə eqrən və idaremizə vəktli vəktində məqtyb jaz!

چار اوردوسنڭ پوزولماسی و قرمزی اوردونڭ وجوده کلمه‌سی

بزلردن بر چوقلارینه هله آیدین دکل درکه قرمزی اوردو نه جور وجوده کلدی، و قرمزی اوردونڭ دیقرتلر ایله قانونلر واسطه‌سیله تشکیل اولندیغنی دوشونلر داها واردر.

قرمزی اوردونڭ وجوده کلمه‌سنی ایضاح ایتمکدن اوتری چار مطلقیتی زمانده دها دوغریسی ایمپریالست محاربه‌سی دورەسنده اولان اوردونڭ نه وضعیتده بولندیغنی و نه‌کبی دقیقه‌لر یاشادیغنی آیدینلاشدیرماق لازمدر.

فیورال انقلابندن قباق چار اوردوسنده ذاتاً پوزولماق نشانه‌لری کورونمکده ایدی. بو حال ایمپریالست محاربه‌سنڭ آخر دوره‌سنده تمامیله کوزه چارپیردی.

اقتصادی و حربی ـ تەخنیقا جهتندن ضعیف روسیه، انکلتره ـ فرانسه قاپیتالنڭ خدمه‌سی اولاراق ایمپریالست محاربه‌سنه اشتراك ایدیردی. و محاربه‌یه اشتراك ایلدیکی اثناده حربی نقطهٔ نظریندن بو و یا دولتنڭ مثبت و منفی طرفلری میدانه چیقردی.

روسیه محاربه‌یه اشتراك ایتمکله پرده آلتنده قالمش اولان بر چوق منظره‌لری قباغمزه قویدی و اونڭ نتیجه‌سیله یاریم اسارت اصوللارینڭ لزومسزلکی و روسیه اوردوسنڭ بیوك نقصانلاری واضح میدانه چیقدی.

برنجی حربی موفقیتلردن سوکرا چار اوردوسی ۱۹۱۵ نجی ایلك یاز و پای موسملرنده آغیر مغلوبیتلره دوچار اولیردی.

چار اوردوسی شدتلی محاربه‌لردن سوکرا پره‌مشلدن و وارشاوادان کیری چکیلمکه باشلادیغی بر زمانده دوشمنڭ قوتلی و ئوزینڭ حاضرلیقسز اولدیغنی و سائره‌یی آکلادی. عسکرلر کله‌جك محاربه‌لرده موفقیت قازاناجاقلاری ایچون امیدلرینی کسمش ایدی. اوردوده ناراضیلق آرتیر، قوماندانلارینا اولان امنیتلری آزالیر، پاسیفلق و قیدسزلق زیاده‌لشیر و دیسیپلینا (انضباط) سرعتله دوشیردی.

دوردنجی دولتی دومانڭ صدری رودزیانقو، ۱۹۱۵ و ۱۶ نجی ایللرده، دشمنه ۲ میلیون عسکر کوکللی صورتده اسیر دوشمش و فرار ایتمش اولدقلارینی قید ایدیردی. جبهه‌ده عسکری صیرالرینی دولدیرماق ایچون کوندریلن شالونلاردان ۲۵٪ فائضی جبهه‌یه یتشیر، قالانلاری یولدان فرار ایدیرلر ایدی. چوق دفعه کوندریلن شالونلاردا یالکز قوماندانلار قالیردی. بو حاللار ذاتاً چار اوردوسنڭ پوزولماغا یوز دوتمش اولدیغنی کوستریردی. و دیوارلار آلتنده چار اوردوسنڭ غالیتسز اولدیغندن دم‌ووراتلار قوی بوتك_اونڭ فکرینی کورلتموتلر. رودزیانقو چار اوردوسنڭ بو وضعیتنڭ اساس سببی قوماندا هیئتنڭ بناکذارلقلاری وضعیتدن پك اوزاق و حقیقتدن شروع ایتمدیکنه ویریردی. عسکرلر عالی قوماندالاردان ناراضی اولدقلاری کبی خیردا ضابطلردن ده ناراضی اولماغا باشلادیلار. بورادا قید ایتمك لازمدرکه چار اوردوسی عین زمان انکلیز_فرانسه قوماندانلارندان‌ده‌آسیلی اولاراق بعضاً روسیه ارکان حربیه‌سنڭ منافعنه موافق اولمیان آدیملاردا آتیردی.

روسیه چار اوردوسی کوردی و قانع اولدی‌که کهنه اصوللار و چار مطلقیتی لزومسزدر، و قوموزیت فرقه‌سنڭ بوباره‌ده آپاردیغی زحمتلر اونی اثبات ایتدیلر. بو صیره‌ده سیاسی فرقه‌لر یاتمش دکل ایدی. اونلار فرصتدن استفاده ایدەرك جاریزمی ییقماغه چالشیرلار ایدی.

روسیه پرولەتاریاسنڭ الیله و کنیش کندلی کتله‌سنڭ یاردیمی ایله فیورال انقلابی واقع اولدی. لاکن منشوقلر ایله أس‌أرلرك خیانتی یوزندن حکومت بورژوالارك الینه دوشدی. قوالیسیون اساسلارایله حکومت تأسیس اولندی. فیورال انقلابنڭ او دوره‌ده‌کی اوردوسی نه‌کبی طور و حرکتده بولندیغنی آشاغیداکی وجهله آکلاماق اولور:

جبهه‌ده ظهور ایدن ناراضیلقلار ایـ ایی کوك سالمشلار ایدی. لاکن اوردونڭ دیموقراتلاشدیریلمه‌سی حقنده پتروغراد شوراسنڭ نومرو ۱ و ۲ امرلر نشر اولناجق اونلار ئوز ناراضیقلارینی متشکل صورتده شکایته چوندرمکه قادر دکللر ایدی. اوندان سوکرا اوردو فعالیتنه باشلادی عسکرلر ئوز حق و اختیارلری حقنده دانیشماغا قالقیشیرلار.

اوردونڭ یورغونلغی، قوماندا هیئتی حقنده اونڭ ناراضیلغی و امنیتسزلکی و باشلیجه اقتصادی وضعیتنڭ فنالغی اونڭ قباغینا ایکی اساسلی مسئله قویدی. بو مسئله‌لر قوماندا هیئتی حقنده اونڭ خط و حرکتی و صلح بارەسنده‌کی مسئله‌لر ایدی. عین زمان اوردونڭ یکیدن تشکیلی مسئله‌سی میدانه چیقدی اوردو عسکرلری کهنه اصول طرفدارلارینی و قوماندانلاری تمیزلردیلر. اونلاری ئوز صیرالریندن کنار، حتا دوکیر و کولله‌یردیلر. کنراللاره و ضابطلره ئوز صنفی دشمنلری نظری ایله باقیرلار ایدی.

عسکرلر، موقتی حکومت طرفندن اوردو قوماندانلاری واسطه‌سیله ئوزلرینه آند ویریلن زمان‌ده شبهه‌ده ایدیلر، و آند ویرلر کهنه قادردن اولدیغی سببیله ویریلن آندیکی موقتی حکومت ایچون دکل کهنه حکومت ایچون اولدیغنی فکرلشیرلرایدی.

انقلابڭ برنجی کونلرنده عسکر_کندجی کتله‌سی موقتی حکومتڭ ماهیتنی و او زمانڭ سیاسی فرقه‌لرینڭ پروغرامنی هله آکلامامشلر ایدی. و همین فرقه‌لر موقتی حکومت واسطه‌سیله روسیه قاپیتالست و ملکه‌دارلاری نامینه انکلیز_فرانسه ایمپریالیستلری ایله نه جور سیاسی پروغراملمقصده مالك و رابطه‌ده بولندیغنی هنوز باشا دوشمه‌مشلر ایدی.

عسکری حصه‌لرینڭ فکرلرینی کورلتمکه منشویق ـ أس‌أر فرقه‌لری‌ده ئوز بورژوآزیا سیاستیله و أتلافجی ماهیتیله آز رول اوینامیرلر ایدی.

باریشماق و آسوده‌لی حال یاراتماق ایچون مبارزه‌یه و تبلیغاته باشلانیلان زمان موقتی حکومتڭ صنفی ماهیتی میدانا چیقدی و کرك حکومت و کرکه أتلافجی فرقه‌لر عسکری کتله کبی محکم بر قلعه‌یی الدن چیقاردیلر.

هامودن زیاده یورولمش و تاقتدن دوشمش اوردو محاربه‌یه نهایت ویرمك و صلح باغلاماق دوشونیردی.

اوردو صیرالرنده ایکنجی اساس مسئله توپراق مسئله‌سی ایدی قراقلارك قوجامان اوردوسی بو مسئله ایله علاقه‌دار اولوب اونی تزلکله حل ایتمك دوشونیردی.

صلح باغلاماق، توپراق و ئوزکه مسئله‌لرله مراقلانان پرولەتاریا فیورال و مارت آیلارنده اوردویه نظر دقت یتوره‌رەك و ئوز زحمتلرینی اورایه یایدراق اوردویی ئوز طرفنه جلب و انقلابی ایشلره اشتراك ایتدیردی. فعله ایله عسکری نماینده‌لر شوراسی یارادیلدی. انقلابڭ برنجی کوندن اعتباراً اوردو بر سیاسی مبارزه جیجکی اولیر، بوتون فرقه‌لر اونی ئوز طرفنه جلب و ئوز سیاسی مقصدلرینه خدمت ایتدیرمکه چالیشیرلر ایدی. فقط اوردو عسکرلری پرولەتاریا طرفنه کچمکله و اونڭ‌متفقی اولماقلا مسئله حل اولندی.

قوموزیت فرقه‌سی، موقتی حکومتی دوشورمك و کندلیلره بر پناهکاه ایتمك اوزره اونی پرولەتاریانڭ النه کچیرمك مقصد قویمش ایدی. بو مقصده چاتماق ایچون صلح قوه‌یه مالك اولماق لازم ایدی چونکه حکومت بر صنفدن دیکرینه کچمك ایچون صلح مبارزه اولمادان باشا چیقماق اولماز. اودرکه فرقه، قرمزی غواردیاسنڭ و جماعتدن ملسیانڭ تشکیلنه کچیر، اونکله برابر اوردوده‌ده زحمتلرنه دوام ایدیر. پتروغراد و موسقوا رأیونلرنده اوردوده چالشماق ایچون عسکری تشکیلاتا باشلانیر. تبلیغات یاپلیر. فرقه طرفندن براقیلان شعارلارڭ ماهیتی: صلح باغلاماق توپراغی کندچیلره پایلاماق، عمومی قارداشلق و سائره عسکرلر باشا دوشیر. فقط یوق اولسون موقتی حکومت شعارڭ ماهیتنی آسانلقله درك ایده‌میرلردی، اوندان اوتری‌که اونڭ صنفی ماهیتنی آکلامادقلاری کبی أتلافجی فرقه‌لر تبلیغ و تشویقات واسطه‌سیله عسکری و کندلی کتله‌نڭ فکرینی هر طرفدن کورلتمکه چالشیرلر ایدی. بو حال عسکرلری خیلی زمان چنین شرائطلر داخلنده یاشاماق مجبوریتنده بولندیردی تاکه اونلارده موقتی و قوالیسیون حکومتڭ نه اولدیغنی آکلادیلار.

مارت آینڭ ۱۴ نده پتروغرادڭ فعله کندجی و عسکری نماینده‌لر شوراسی برلك قوه ایله زحمتکش کتله‌نی صلح ایچون مبارزه ایتمکه چاغریر.

موقتی حکومت یارادلمش وضعیتی کوره‌رك و خارجی دوشمن اوزرینه هجوم ایتمك مقصدنده بولناراق حیاسز برسیاسته مراجعت و حکومتڭ‌ده صلح باغلاماق فکری ایله مشغول اولدیغنی اعلان ایدیر. بو حال فعله_عسکری شوراسنڭ مراجعت نامه‌سی و مبارزه‌سی اوزرینه معین صورتده تاثیر ایدیر. فرقه‌مز؛ همین سیاستڭ ساخته‌لغنی بیله‌رك ئوز مبارزه‌سنده شدتله دوام ایتدی و حکومت ایون آینڭ ۱۸ نده هجومه باشلیاراق مغلوب اولدی. بو وضعیته پتروغراد حوالیسنڭ ایشجیلری و عسکرلری ئوز عصیانیله جواب ویردیلر و لاکن مغلوب اولدیلار. عکس انقلاب باش قالدیراراق و ئوز قوه‌لرینی توپلایاراق «پراودا» غزته‌سی ادارەسی اوزرینه هجوم و اونی دارماداغین ایدیر. له‌نین، زینوویه‌فی و اؤزکه‌لری دوتماق امری چیقیر.

داها او زمانلاری، هجوم سیاستی بارەسنده له‌نین یازیردی: «هجوم، قاپیتالستلرڭ منافعی نامنه و زحمتکشلر اکثریتنڭ آرزوسی خلافنده تالانجی محاربه‌سنه یکیدن باشلاماق دیمکدر. بو سببله هجوم ایله برلکده شووینیزمڭ (ملیرستلکڭ) قوه‌لنمه‌سی، عسکری حکومتڭ (بنا علیه و دولتڭ) پارتیزان عسکری دسته‌لره کچمه‌سیله دیکر طرفدن کتله‌نی ازمك، بین الخلقچیلری تعقیب ایتمك، تبلیغات آزاده‌لکی رفع ایتمك محاربه علیهنده اولانلاری حبس ایتمك و کولله‌لمك ایشی ایله باغلیدر». (له‌نین ۱۴ جلد، ۲ نجی قسم صحیفه ۴۱). و اویله‌ده اولیر.

عکس انقلاب کسب قوت ایتدیکی کبی انقلابجیلری تعقیب ایتمکده قوه‌لنیر. لاکن عسکرلرده‌ده قوماندانلاری تعقیب ایتمك و چوق دفعه کولله‌لمك قوه‌لنیر. برچوق کنراللار و ضابطلر کولله‌لنیر و او باره‌ده جبهه‌دن همیشه تلغرافلار آلنیر. عسکرلر ئوز صنفی دوشمنلرینه ایشته بو جور جواب ویریرلر ایدی.

او زمان، باشده کنرال قورنیلوف اولدیغی حالداً. عکس انقلابجیلر ئوز پروغرامنی دوزه‌لدیردیلر. ۱۹۱۷ نجی ایلڭ مارت آینده قورنیلوف قریموف ایله برلك‌ده حکومتی ئوز اللرینه آلماق، کهنه اصوللاری برپا ایتمکدن اوتری عسکری دیقتاتورا (حکمرانق) اعلان ایتجی و عسکری نماینده‌لر شوراسنی داغیتماق و انقلابجی پتروغرادی آلت_اوست ایتمك پروغرام ایدیرلردی. بو پروغرامدان بورژوآزیانڭ و قارنیلوفه ئوز خدمتنی تقدیم ایتمکه حاضر بولنان ضابطلرڭ معین بر قسمنڭ معلوماتی وار ایدی. عکس انقلابجی عسکری تشکیلاتلار هاموسی قورنیلوفڭ طرفنه کچدیلر. قورنیلوفڭ بو تجربه‌سی بورژوآزیانڭ وضعیتنه هیچ بر صورتله یاردیم ایتمدیکی کبی بالعکس اوداوزرینه یاغ توکدی.

کره‌نسکی هامی بونلاری حس ایده‌رك بورژوازیا ایله دەموقراتیا آراسنده تردده قالاراق بر طرف دوتماقی تعین ایده‌میردی.

ایول کوترندن سوکرا، انقلاب بر طاقم ده‌کیشکلی دوره‌لر یاشادی. اساس مسئله بوتون فرقه‌لر ایچون دولتی حکومت مسئله‌سی ایدی‌که اپـایی کسکین بر حال کسب ایتمش ایدی. فیورال انقلابندن سوکرا حصوله کلن ایکی حکومتڭ أتلافجی فرقه‌لرڭ سیاستی یوزیندن یوق اولوب و وضعیته بورژوالار صاحبلاناراق حکومت اونلارڭ الینه کچیر، کره‌نسکی ایسه اونلارالنده برآلت اولیر.

بو صورتله بر طرفدن قورنیلوف تبدلات حاضرلییر و دیکر طرفدن بورژوآزیا اونڭ کیجه‌جکی یولنی تمیزلردی. فقط یوقاریدا دیدیکمز کبی بو ایش اونلارا موفق اولمادی.

پتروغراد ایشجیلری و عسکرلری کله‌جك بیوك انقلاب ایچون حربی حاضرلق کورمکده ایدیلر. بولشه‌ویقلرڭ فرقه‌سی، او حالدا، سکوت ایده‌میه‌جکدی. اونڭ تبلیغاتی اولکه‌نڭ هراوجنه یتشمش ایدی. هر بر أتلافجیلر ایله منشویق و أس‌أرلرڭ سیاستنی آکلایاراق او جور سیاست مطلقیته طرف آپاراجاغنی درك ایتمشلر ایدی.

ش. سوره‌نی
(دالیسی کلن نومروده)

مدیر مسئول: م. حسینوف

Բ. Ջ. Գ.
Ermənistan poligraf trestinin içinci mətbe'sində çap olyndı
Երեւան

Butun elqələrin Proletarları, birləsiniz!

Abunə kimətləri:
1 Illiqi .... 2 manat.
6 Ajlıgı .... 1 manat.
3 Ajlıgı .... 60 kəpəq

Zənqi qəzetəsi

Təq nusxəsi 3 kəpəq

ERMƏNISTAN KOMMYNIST (b) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ ORGANI, QƏNDLI QƏZETƏSIDUR.

II Mart 1928-nci il.

Jaʒasın iʒçi qəndli ittifakı

Адрес Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

Adres: Irəvan K. (b) F. M. Komitəsi

№ III | Hər həftə bazar və cumə axʒamlari çıkır. | 3-nci il dəvami

QƏND TƏSƏRRUFATININ NƏBƏTI VƏZIFƏLƏRI

Pajız əqinindən-jaz əqininə doqry!

Ərmənistanda o cumlədən Zakafkasjada mart ajının axırlarında baʒlanacak jaz əqin kampanjasının kabagında bir çok tə'cili və əhəmmijətli məsələlər dyryr.

Bynlardan birincisi əhalini qənd təsərrufat alətləri və maʒınlar cəhətindən lazımı kədər təchiz və tə'min etməq dur.

Hər qəndli bilir qi, bizim qəndlərimizin, qənd təsərrufatına lazım olan alətlərə çok ehtijacları var, by jolda Ərmənistan dəvləti qənd təsərrufat banqi idarəsi və qej birliqi qərəq mumqun kədər çalıʒıb qəndliləri qənd təsərrufat iʒləri ilə tə'min etməli dur.

Maʒın və traktor iʒləməsi mumqun olmyjan rajonlarda isə qəndlilərin koʒy hejvanlarına o nisbət də ehtijacı var dur, birinci sırada təsərrufat banqi joksyllara və kollektiv təsərrufatlara yzyn muddətli veriləcəq kreditlərdən, verilməsilə kollektiv təsərrufatın mə'na və əhəmijjəti qenis qitləjə by vasitə ilə anlatmalı dur.

By jaz əqinindən ətru Zakafkasja qənd təsərrufat banqi Ərmənistanın maʒın ilə təchiz edilməsi uçun 90,000 manat krədi brakmıʒ dur, by maʒınların təzliqlə elə qəlməsinə və birinci sırada maʒın olmyjan rajonlara pajlanmasına dikkət edilməli dur.

Zakafkasja ali iktisad ʒyrası syvarma iʒlərinin jaxʒıladırılması və 1927-28-nci ildə Zakafkasjada pambyk əqinlərinin artırılması məksədi ilə Ərmənistanda pambykcılık ilə məʒgyl olan rajonlarında 15,250 desjatin pambyk əqilməsini nəzərə almıʒ dur. By muhum kərarın jenədə qənd təsərrufatını maʒınlaʒdırmakdan asılı dur.

Doqry dur, bir çok kəzalarda traktorlarımız varsa by qifajət də qil dur, bynların mıkdarını artırmak by qunqi ən agır və əhəmmijətli vəzifələrimiz sırasında dur. Byndan sonra məsələ təmiz toxym məsələsinə qəlir qi byrada qənardan qələn toxymlara çok umud baglamakdansa məhəllərdəqi toprak zə'bələri, qənd təsərrufat kooperativləri və agranomy məntikələr vasitəsi ilə by isə qiriʒip, jaz əqini uçun mumqun kədər təmizlənmiʒ toxym hazır edilməli dur.

Çunqu təmizlənməmiʒ toxymlar dan əzy edilən məhsylat eldə etməq mumqun olmadıgı təcrubə bizə qestərir.

By barədə qəndlilər arasında lazımı təbligat aparmalı, toprak zə'bələri, agronom məntikələri və qənd təsərrufat ʒirqətləri çalıʒmalı durlər qi rajonlarında olan qəndlilər topraklarını cut ilə dəqil qotan traktor ilə əqib toxymydə jeni alətlər vastəsi ilə səbsinlər.

Doqry dur hələliq cumhyrijətimizdə toxym səpən və o cumlədən baʒka qənd təsərrufat maʒınları az dur.

Ancak əldə olan alətlərdən laiki ilə istifadə edilirsə bejuq faidələr əldə etməq olar, toxymların təmizlənməsi həkkindəqi faidəji qənddə butun mədəni və muarif və ictimaji təʒqilatlar qenis qitləjə anlatmalı dur.

Zakafkasjada xsysən Ərmənistanda kıʒ bərq keçdiqi cəhətlə mal kara jem azlıgından çok qerlyk çəqir, bynynda təsərrufata bejuq zərəri var dur.

O dur qi jem cəhətindən mal karajı tə'min etməq uçun sun'u olarak qeqərti əqilməsi məsələsi dəxi mejdana çıkır.

Biz hələliq qəndlilərimizi mədəni qeqərti əqinlərinə lajiki ilə cəlb edə bilmədiqimizdən, jaxʒı koʒy hejvanlarına maliq dəqiliz.

O dur qi koʒyn hejvanı, maldarlık bizde hələ zəjif və həmdə ibtidaji bir halda dur.

O dur qi mal karaja daha əl veriʒli olan jonca əqini əqilməsi uçun toprak komsarlıgı ʒimdidən agranom muntikələrinə və qənd təsərrufat ʒirqətlərinə jonca toxymy pajlamalı dur.

ʒubhəsiz butun by muhum və qitlavi vəzifəji jerinə jətirməq və firkəmizin 15-nci kyryltajının kərarlarına əməl etməq uçundə qənddəqi butun ictimaji kyvvə isə koʒylmalı dur qi bynynla da biz qənd təsərrufatını məʒinələʒdirməq ygryndə apardıgımız zəhmətlərin nəticəsini qərə biləriz.

“ZƏNQI„ QƏZETƏSI NASIL JAJILIR

Zənqi qəzetəsinin xəlk arasında jajmak iʒində bejuq muvəffəkijjət əldə etmiʒiz, by istikamətdə apardıgımız iʒləri və noksan tərəfləri jequnə vyrmak lazım dur.

Bizim noksan tərəflərimizin ən baʒlıcası qəzetəji vəktı-vaktına abynəçilərimizə çatdırmak məsələsi olmyʒ dur. (kəzalarda). Nəklijat vastələrinin muntəzəm olmaması və jaxʒı jejri qafi bir halda bylynmaması "Zənqi" qəzetəzinin jajılmasına bejuq manelər tərədir. Byna əlavə kəzalarda posta təvziatı kəzanın butun nahijjələrində iʒləmir.

By vəzijjətdən ajdın syrətdə anlaʒılır qi qəzetəmiz nə syrətdə abynəçilərizə çatabilər. Məsəla, Qeʒəʒ qənddə 8-9 qundə, Mıgrıda 3-4 qundə çatmak qibi məsələlər gəzetə tirazesinin artmasına bejuq təsir edir, by noksanlar olmakla bərabər bir iqi səzdə qəzetənin məhtəvijatı həkkində sejləjəcəjiz.

Qəzetəmiz qəndli kəzetəsi oldygyndan jazılacak məkalə və məqtybların əqsərijəti qəndlilərin ehtijaclarını və onların mədəni mə'arif və təsərrufat iʒlərinin kabaga qetməsi jolynda və asand bir dililə jazıldıgı qibi jeni əlifba hərfləri ilə də jazılmalı dur.

Bir kaç səzdə təvziat ʒə'bəsi həkkində: Əlbətdə muəjjən noksanları var dur, bynların ortadan kaldırılması uçun əsas çarələr duʒunulmuʒ dur. Biz "zənqi" gəzetəsinin nəʒrj qununden 1928-nci ilə kədər kəzalardan iʒləjən turq joldaʒlardan lazımı dərəcədə istifadə edəbilməmiʒiz, bynlardan istifadə etməq təcurbəsi 1928-nci ildə japmakla bejuq musbət nəticələr əldə etdiq.

Hal hazırda butun Ərmənistan kəzalarının mərqəzlərində 35 muvəqqillərimiz var dur, bynları gəzetənin satıʒ fajizləri ilə təmin olynyr (ajrıca mə'aʒ verilmir).

By qun bizim bejuq muvəffəkijətlərimiz var dur. 1924-nci ildə "Zənqi" nin tirazı 400 idi by qun isə 2400 dur. By qestərir qi zəhmətqeʒ qutlə mətbyatla daha zijadə maraklanır. Iʒtə by məkalələr ilə "Zənqi" qəzetəsinin 1926-1928 jilə kədər hər ajda qi tirazın rəkəmi mə'lymatlarını verməqlə, qələcəq məkaləmdə hər bir kəza və ʒəhərlərə pajlanan rəkəmi mə'lymatları verəcəjəm.

1926-nci jildə

Agystos	400
Sentijabir	550
Oktijabir	500
Nojabir	450
Dekabir	550

1927-nci jildə

Janvar	850
Fevral	830
Mart	890
Aprel	950
Maj	950
Ijyn	1000
Ijyl	850
Agystos	850
Sentijabir	740
Oktijabir	725
Nojabir	970
Dekabir	1040

1928-nci jildə

Janvar	1400
Fevral	2000
Mart	2400

By rəkəmi mə'lymatlar uç jilliq muvəffəkijjətimizə birər dəlil dur, by qifajət dəjil dur. Çunqi kabagımızdaqi dyran ʒyar "hər nə kij mətlə olyrsa olsyn Zənqinin tirazı 5000 ə çatdırmalıjız". Əlbətdə bynların hamysı kollektiv kuvvələ japmalıjız. Bynlar qundəliq tələbatımızdan dur.

Qəribjan

HƏFTƏ IÇƏRISINDƏ BEJNƏLMILƏL VƏZIJƏTI

Avropada və AmeriKada fəhlələrin mubarizəsi

Axır zamanlarda fəhlələr ilə kapitalistlər arasında sınfi mubarizə itiləʒməqdə dur.

Bir takım tə'tillər (1), numajıʒlar və seçqilər isbat edir qi fəhlə sınfi axır illərdə "yjkydan" yjanmıʒ dur.

Sınfi mubarizənin qərqinləʒməsinin iktisadı səbəbləri var dur.

Inqiltərədə iktisadi hajat qet-qidə fənaləʒır. **Amerika** və Almanja malları daha ycyz oldıgından Inqiltərə mallarını pazarlardan qənar edirlər. By syrətlə inqiliz sənajəsində bir buhran baʒljarak onyn iktisadi hajatını pozdy. Inqiltərə kapitalistləri diqər elqələrin kapitalistləri ilə rəkabət etməqdən ətəri fəhlələrin zəhmət hakkını azaltmak və fəhlə qununi yzaltmak istəjirlər. Ajdın ʒej qi inqiliz fəhlələri onsyz də ez agır vəzijjətini fənaləʒdırmak tərəfdarı dejildir. Onlar hər syrətlə kapitalistlərə karʒy kojyrlar.

1926-ncı ildə inqiliz fəhlələri bejuq bir tə'til e'lan etdilər. Fəkət reformistlərin (2) xijanəti nəticəsilə həmin tə'til muvəffəkijətsiz qeçdi və fəhlələrin vəzijjəti dahada fənalaʒdı. Hal-hazırda inqiliz kapitalistləri jenədə fəhləleri qyzəʒt etdirməjə çalıʒırlar. B'azi rajonlarda m'adən sahibləri fəhlələrin zəhmət hakkını endirməq kararlaʒdırmıʒlar. Sınfi mubarizənin qərqinləʒməsilə bərabər inqiliz fəhlələri ilə kilablanır və sollaʒırlar.

Amerikada fəhle sınfının bejuq kısmı fəna ʒəraitlər daxilində bylnyr. B'azi qemur m'adənləri rajonlarında tə'tillər vakı oldy.

Kolorado vilajətində, ma'dən sahibləri tərəfindən ucrətlə dytylmyʒ xylikanlar, polisija ilə birliqdə pylemotlar ilə fəhlələri qullələjib onlar uzərinə gaz saçan bombalar atırlar. 9 aj dur **Pansilvanjada** mə'dən kazjanlər tə'til e'lan elmiʒlər. ma'dən fəhlələri ittifakının rəhbəri burograd **Lojd** tə'tilə qəməq etməqdən bojyn kaçırır.

Çəxo-Slavaqjada (Avropada dur) 30,000 qəmur ma'dən fəhlələri jenədə ez iktisadi fəna vəzijjətləri dolajsilə tə'til e'lan etmiʒlər dur. Sosjal-dəmokradlar (menʒeviklər) tə'tili pozmək uçun cidd-cəhd etməqdə dirlər. Tə'tilcilərin inadlı mubarizəsi sajəsindən sahibqarlər tə'tilcilərin zəhmət hakkını bir az artırmaga razı olmıʒlar dur.

Almanjada fəhlələrin zəhmət hakkı, Amerika və Inqiltərə fəhlələrin zəhmət hakkına nisbət daha az və fəhlə qununin saatləri daha artık dur. Byna bakmajarak Almanja kapitalistləri zəhmət hakkını dahada azaltmaga çalıʒırlar. Byna cavab olarak orta Almanjada 50,000 metalist fəhlələr tə'til elan etmiʒ durlər. O halda, m'adən sahibləri 800,000 fəhləni iʒdən azad etməq karara aldılar (lokayd). Mənʒeviklər-reformistlər umymi fəhlə cəbhəsi təʒqil edəcəq jerdə, baʒdan tə'tilə nihajət verməq uçun tə'tilciləri kandırmaga çalıʒdılarsa də fəkət onların muracaati səmərəsiz kaldı. Həqumət tə'tilə nihajət vərməq kararlaʒdırdı, reformistlər də tə'til dyrdyrmak karara aldılar. By syrətle fəhlələrin rizası xilafında olarak tə'til nəticəsiz kalacak dur.

Almanjanın bir çok məhəllərindən mə'lymat jetiʒir qi fəhlələr menʒeviklərin xıjanətci rolını təhmətləndirərəq mubarizəji davam etməq fiqrində durlər.

Qeruriz qi fəhlələr bazı jerdə muvəffəkijətlə, bazı jerdə muvəffakijjətsiz kapital ələhində inadlı mubarizə aparırlar. Bir tə'til bitmədən, dalından diqəri baʒlıjır. Inqilis qemur ma'dənləri ittifakının qatibi **Kyk** demiʒ dur qi "1928-nci ildə iktisadı bejuq çarpıʒma vakı olacak dur (fəhlələr ilə byrʒyazja arasında **J. O.**). Biz çarpıʒma uçun hazır bylynmalıjız. Və bən qemur fəhlələrinin bejnəl xəlk tə'tilini qermək umudində jım".

By mubarizə ərzində fəhlə sınfına sadık kalan ancak kommynist firkəsi dur. O dur qi hər jerdə kommynistlərin nufuzi artmakda dur. Bir çok ʒəhərlərdə və rajonlarda vak'e olan seçqilər qestərdi qi kommynistlərə səs verənlərin mıkdarı qet-qidə artır, və yzak dejil o qun qi fəhlə sınfı menʒevik-reformistlərin nufuzi altından xlas olarak kommynist firkəsinin rəhbərliji ilə kapitalist ysyllarını jok edəcəq dur.

Isbir Ogli

(1) Tə'til, kapitalistlər tərəfindən fəhlələrin tələbatına qifajət verilmijənə cən iʒdən əl çəqməq dəməq dur.

(2) **Reformistlər**, fəhlə-həmqar hərəqatinin sag tərəf amilləri durlər, hansiləri qi fəhlələrin sınfı bilqisini qerlətməje çalıʒarak, sınfi mubarizədən onları qeri dyrdyrmak və fabrika sahibləri ilə barıʒdırmaka ikdam edirlər. Onlar i'tilafcilər adlanirlər. Hər nə kadar onlar ez dediqlərinə qerə ezlərini fəhlələrin mənafe'ni mudafəə edənlər ʒajirlər fəkət həkikətdə onlar fəhlə xainləri və byrʒyazija aqentləri durlər. Butun menʒeviklər reformistlər durlər.

Qənd təsərrufatını məhqəmlədən istikraz biletlərinin satıʒı Ərmənistanda 125,000 manatı qeçmiʒ dur.

Xəlk malijə komsarlıgının aldıgı mə'lymatlara qerə mart ajının 3-nə cən Ərmənistanda qənd təsərrufatını məhqəmlədən istikraz biletlərinin satıʒı 125,000 manatı qeçmiʒ dur.

Irəvan kəzasında 30,700
Leninakan kəzasında 30,000
Lori pambakda 9000
Eçmjadzində 21,000
Diliçanda 15,300
Jeni Bajazeddə 8,750
Zenqəzorda 6000
Dərələqəzdə 1,900 və
Mıgrıda 3,100 manatlık satıʒ olmyʒ dur.

Qestərilən rəkəmlərə qerə birinci jeri Mıgrı və iqinci jeri Dilican dytyr.